

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. liepos 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa – Valstybių narių pareiga užtikrinti veiksmingą teisminę gynybą Sąjungos teisei priklausančiose srityse – Ekonominė politika – Reglamentas (ES) Nr. 549/2013 – Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema Europos Sąjungoje (ESS) – Direktyva 2011/85/ES – Reikalavimai valstybių narių biudžeto sistemoms – Nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis ribojama audito teismo kompetencija – Veiksmingumo ir lygiavertiškumo principai – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis“

Sujungtose bylose C-363/21 ir C-364/21

dėl *Corte dei conti* (Audito Rūmai, Italija) 2021 m. birželio 3 ir 10 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2021 m. birželio 9 ir 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų dviejų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Ferrovienord SpA

prieš

Istituto Nazionale di Statistica – ISTAT (C-363/21),

dalyvaujant:

Procura generale della Corte dei conti,

Ministero dell' Economia e delle Finanze,

ir

Federazione Italiana Triathlon

prieš

Istituto Nazionale di Statistica – ISTAT,

Ministero dell'Economia e delle Finanze (C-364/21),

* Processo kalba: italų.

dalyvaujant:

Procura generale della Corte dei conti,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev, teisėjai P. G. Xuereb, T. von Danwitz, A. Kumin (pranešėjas) ir I. Ziemele,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorius C. Di Bella, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2022 m. spalio 19 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Ferrovienord SpA* ir *Federazione Italiana Triathlon*, atstovaujamų *avvocati* D. Lipani, J. Polinari ir F. Sbrana,
- *Procura generale della Corte dei conti*, atstovaujamos *procuratore generale* A. Canale, *vice procuratori generali* A. Corsetti ir A. Iadecola,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* G. De Bellis ir P. Garofoli,
- Europos Komisijos, atstovaujamos C. Biz, F. Blanc, S. Delaude ir F. Moro,

susipažinęs su 2023 m. sausio 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013, p. 1), 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyvos 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L 306, 2011, p. 41), lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, ESS 19 straipsnio ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant du ginčus: pirma, *Ferrovienord SpA* ir *Istituto Nazionale di Statistica – ISTAT* (Nacionalinis statistikos institutas, Italija) ginčą, byla C-363/21, ir, antra, *Federazione Italiana Triathlon* (Italijos triathlono federacija, Italija; toliau – FITRI) ginčą, byla C-364/21, su *ISTAT* ir *Ministero dell'Economia e delle Finanze* (Ekonomikos ir finansų ministerija, Italija) dėl *Ferrovienord* ir FITRI įtraukimo į viešojo administravimo institucijų, patenkančių į valdžios sektoriaus subjektų konsoliduotąją pelno (nuostolių) ataskaitą, sąrašą 2020 m. (toliau – ISTAT sąrašas).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2011/85

3 Direktyvos 2011/85 3, 4 ir 23 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

- „(3) norint rengti labai kokybiškus ir palyginamus valstybių narių statistinius duomenis, būtina užtikrinti visų valdžios sektoriaus subsektorių išsamią ir patikimą viešojo sektoriaus finansų apskaitos tvarką. Vidaus kontrolė turėtų užtikrinti, kad esamų taisyklių būtų laikomasi visuose valdžios sektoriaus subsektoriuose. Geriausia tarptautinė praktika turėtų būti skatinama viešosioms institucijoms, pavyzdžiui, Audito Rūmams, arba privačioms audito įstaigoms atliekant nepriklausomą auditą;
- (4) kad Sąjungos biudžeto priežiūros sistema tinkamai veiktų, labai svarbu užtikrinti galimybę gauti fiskalinius duomenis. Galimybė reguliariai laiku gauti patikimus fiskalinius duomenis – tinkamos ir laiku atliekamos stebėsenos pagrindas; tai savo ruožtu sudaro sąlygas netikėtų biudžeto pokyčių atveju nedelsiant imtis veiksmų. Esminis fiskalinių duomenų kokybės užtikrinimo elementas – skaidrumas; tai reiškia, kad tokie duomenys turi būti reguliariai skelbiami viešai;

<...>

- (23) SESV ir visų pirma [Stabilumo ir augimo pakto (SGP)] pateiktos biudžeto priežiūros sistemos nuostatos taikomos visam valdžios sektoriui, kurį sudaro centrinės, regioninės ir vietos valdžios subsektoriai ir socialinės apsaugos fondai, kaip apibrėžta [1996 m. birželio 25 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2223/96 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Bendrijoje (OL L 310, 1996, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 10 sk., 2 t., p. 3)].“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje numatyta:

„Šia direktyva nustatomos išsamios taisyklės, susijusios su valstybių narių biudžeto sistemų ypatumais. Tos taisyklės yra būtinos siekiant užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi SESV numatytą įpareigojimų dėl perviršinio valdžios sektoriaus deficito vengimo.“

5 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų „bendrasis šalies“, „biudžeto deficitas“ ir „investicijos“ apibrėžtys pateiktos prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo (Nr. 12) dėl perviršinio deficito procedūros 2 straipsnyje. Taip pat taikoma Reglamento [Nr. 2223/96] A priedo 2.70 punkte pateikta valdžios sektoriaus subsektorių termino apibrėžtis.

Be to, taikoma ši termino apibrėžtis:

biudžeto sistema – susitarimų, procedūrų, taisyklių ir institucijų, kuriais paremta vykdoma valdžios sektoriaus biudžeto politika, rinkinys <...>

<...>“

6 Direktyvos 2011/85 3 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Kalbant apie nacionalines viešojo sektoriaus apskaitos sistemas, valstybės narės įdiegia nacionalines viešojo sektoriaus apskaitos sistemas, kurios visapusiškai ir nuosekliai aprėpia visus valdžios sektoriaus subsektorius ir kuriose yra visa informacija, reikalinga norint kaupimo principu rinkti duomenis, kad būtų galima parengti duomenis, pagrįstus [Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema Europos bendrijoje, priimta Reglamentu Nr. 2223/96, toliau – ESS 95]. Toms viešojo sektoriaus apskaitos sistemoms taikoma vidaus kontrolė ir atliekami jų nepriklausomi auditai.“

7 Šios direktyvos 5 straipsnyje nustatyta:

„Kiekviena valstybė narė nustato jai būdingas skaitines fiskalines taisykles, kuriomis visas valdžios sektorius daugiamečiu laikotarpiu veiksmingai skatinamas laikytis iš SESV kylančių jos atitinkamų įsipareigojimų biudžeto politikos srityje. Tokiomis taisyklėmis visų pirma skatinama:

- a) laikytis pagal SESV nustatytą deficito ir skolos pamatinių verčių;
- b) patvirtinti daugiamečio fiskalinio planavimo laikotarpį, be kita ko, laikytis valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslo.“

8 Šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta:

„Nedarant poveikio SESV nuostatomis, susijusioms su Sąjungos biudžeto priežiūros sistema, valstybei narei būdingose skaitinėse fiskalinėse taisyklėse patikslinami šie elementai:

<...>

- b) veiksminga ir laiku atliekama taisyklių laikymosi stebėseną, pagrįsta patikima ir nepriklausoma analize, kurią atliktų nepriklausomos įstaigos arba nuo valstybių narių fiskalinių institucijų funkciškai nepriklausomos įstaigos.“

Reglamentas (ES) Nr. 473/2013

9 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų (OL L 140, 2013, p. 11) 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Šiame reglamente vartojamų sąvokų apibrėžtys:

- a) nepriklausomos įstaigos – struktūriniu požiūriu nepriklausomos įstaigos arba įstaigos, kurioms suteikta funkcinė autonomija valstybės narės biudžeto valdymo institucijų atžvilgiu ir kurių veikla pagrįsta nacionalinės teisės nuostatomis, užtikrinančiomis aukštą funkcinės autonomijos ir atskaitomybės lygį <...>

<...>

2. Šiam reglamentui taip pat taikomos valdžios sektoriaus ir valdžios sektoriaus subsektorių apibrėžtys, pateiktos [Reglamento Nr. 2223/96] A priedo 2.70 punkte.“

10 Šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies b punktas suformuluotas taip:

„Valstybės narės turi nepriklausomų įstaigų, kurios stebi, kaip laikomasi:

<...>

b) skaitinių fiskalinių taisyklių, nurodytų [Direktyvos 2011/85] 5 straipsnyje.“

Reglamentas Nr. 549/2013

11 Europos integruotų ekonominių sąskaitų sistema (ESS) – tai statistikos ir teisinė priemonė, kurią Europos Sąjunga priėmė, siekdama užtikrinti, kad būtų galima palyginti informaciją apie valstybių narių ekonomikos struktūrą ir vystymąsi. Pirmoji ESS, t. y. SEC 95, buvo nustatyta Reglamente Nr. 2223/96. 2010 m. ESS, nustatyta Reglamente Nr. 549/2013, pakeitė ESS 95.

12 Reglamento Nr. 549/2013 3 ir 14 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(3) Sąjungos piliečiams ekonominės sąskaitos reikalingos kaip pagrindinė priemonė bet kurios valstybės narės ar regiono ekonominei padėčiai analizuoti. Siekiant palyginamumo tokios sąskaitos turėtų būti rengiamos pagal vienodus ir vienodai aiškinamus principus. Siekiant užtikrinti kuo didesnę skaidrumą visuose sektoriuose, pateikta informacija turėtų būti kuo tikslesnė, išsamesnė ir pateikta laiku[.]

<...>

„(14) 2010 m. ESS palaipsniui bus pakeistos visos kitos sistemos ir ji taps pagrindine bendrų standartų, apibrėžčių, klasifikatorių ir apskaitos taisyklių sistema, kad valstybės narės galėtų parengti savo sąskaitas Sąjungos tikslais ir valstybių narių rezultatus būtų galima palyginti[.]“

13 Šio reglamento 1 straipsnio 1 ir 2 dalys išdėstytos taip:

„1. Šiuo reglamentu nustatoma [2010 m. ESS].

2. 2010 m. ESS nustatoma:

a) bendrų standartų, apibrėžčių, klasifikatorių ir apskaitos taisyklių, naudojamų sąskaitoms ir lentelėms rengti, kad jas būtų galima palyginti Sąjungos tikslais, kartu su pagal 3 straipsnį reikalaujamais rezultatais, metodologija (A priedas);

b) programa (B priedas), kurioje pateikiami terminai, kurių laikydamosi valstybės narės perduoda [Europos] Komisijai (Eurostatui) sąskaitas ir lenteles, kurios parengiamos pagal a punkte nurodytą metodologiją.“

14 Minėto reglamento 3 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės perduoda Komisijai (Eurostatui) B priede nurodytas sąskaitas ir lenteles per tame priede kiekvienai lentelei nustatytą terminą.

2. Valstybės narės perduoda Komisijai duomenis ir metaduomenis, reikalaujamus pagal šį reglamentą, vadovaudamasi nurodytu keitimosi duomenimis standartu ir kita praktine tvarka.

<...>“

- 15 To paties reglamento A priedo 1 skyriuje, kuriame išdėstyta 2010 m. ESS bendroji informacija ir pagrindiniai principai, be kita ko, yra 1.57 punktas, kuris suformuluotas taip:

„Instituciniai vienetai yra ūkio subjektai, kurie gali savarankiškai nuosavybės teise turėti prekių ir turto, priiimti išipareigojimus, vykdyti ekonominę veiklą ir sudaryti sandorius su kitais vienetais. 2010 m. ESS sistemoje instituciniai vienetai skirstomi į penkis tarpusavyje nesidubliuojančius šalies institucinius sektorius:

- a) ne finansų bendrovių sektorių;
- b) finansų bendrovių sektorių;
- c) valdžios sektorių;
- d) namų ūkių sektorių;
- e) namų ūkiams paslaugas teikiančių ne pelno institucijų sektorių.

Šie penki sektoriai sudaro visą šalies ekonomiką. Sektoriai skirstomi į subsektorius. 2010 m. ESS numatyta, kad visiems sektoriams, subsektoriams ir visai ekonomikai būtų galima parengti išsamias srautų sąskaitas ir balansus. Vienetai nerezidentai gali būti susiję su visais šiais penkiais šalies sektoriais ir šios sąsajos pateikiamos kaip šalies sektorių ir šeštojo sektoriaus – likusio pasaulio sektoriaus – ryšiai.“

- 16 Reglamento Nr. 549/2013 A priede yra 2 skyrius „Vienetai ir jų grupės“; jame yra 2.111 ir 2.113 punktai, kuriuose numatyta:

„2.111. Apibrėžtis. Valdžios sektorių <...> sudaro visi instituciniai vienetai, kurie yra ne rinkos gamintojai, kurių produkcija yra skirta individualiam ir kolektyviniam vartojimui ir kurie yra finansuojami iš privalomų mokesčių, kuriuos moka kitiems sektoriams priklausantys vienetai ir instituciniai vienetai, kurių pagrindinė veikla yra nacionalinių pajamų ir turto perskirstymas.

<...>

2.113. Valdžios sektorius skirstomas į keturis subsektorius:

- a) centrinė valdžia (išskyrus socialinės apsaugos fondus) <...>
- b) krašto (regiono) valdžia (išskyrus socialinės apsaugos fondus) <...>
- c) vietos valdžia (išskyrus socialinės apsaugos fondus) <...>
- d) socialinės apsaugos fondai <...>“

- 17 Šio reglamento A priede yra 20 skyrius „Valdžios sektoriaus sąskaitos“; jame išdėstyti 20.05–20.07 punktai, kurie suformuluoti taip:

„20.05. Valdžios sektorių <...> sudaro visi valdžios sektoriaus vienetai ir visos valdžios sektoriaus vienetų kontroliuojamos ne rinkos ne pelno institucijos (NPI). Be to, jam priskiriami toliau (20.18–20.39 dalyse) nurodyti kiti ne rinkos gamintojai.

20.06. Valdžios sektoriaus vienetai yra juridiniai asmenys, įsteigti vykstant politiniams procesams ir turintys viršesnius teisėkūros, teisminių ar vykdomuosius įgaliojimus kitų tam tikros teritorijos institucinių vienetų atžvilgiu. Pagrindinė jų funkcija – tiekti prekes ir teikti paslaugas visuomenei ir namų ūkiams ne rinkos sąlygomis ir perskirstyti pajamas ir turtą.

20.07. Valdžios sektoriaus vienetas paprastai turi įgaliojimus rinkti lėšas iš privalomų kitų institucinių vienetų pervedimų. Norint, kad valdžios sektoriaus vienetas atitiktų esminius institucinio vieneto reikalavimus, jis turi turėti nuosavų lėšų, gaunamų iš kitų vienetų pajamų arba kitų valdžios sektoriaus vienetų pervedimų, ir jam turi būti suteikti įgaliojimai šias lėšas naudoti siekiant savo politikos tikslų. Be to, jis turi turėti teisę savarankiškai skolintis lėšų.“

Italijos teisė

Italijos Respublikos Konstitucija

- 18 *Costituzione della Repubblica Italiana* (Italijos Respublikos Konstitucija) 103 straipsnio antroje pastraipoje numatyta, kad *Corte dei conti* (Audito Rūmai, Italija) turi kompetenciją viešojo sektoriaus apskaitos srityje.

Įstatymas Nr. 196 – Nuostatos dėl apskaitos ir viešųjų finansų

- 19 Pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos 2009 m. gruodžio 31 d. *legge n. 196 – Legge di contabilità e finanza pubblica* (Įstatymas Nr. 196 dėl apskaitos ir viešųjų finansų; GURI, Nr. 303, 2009 m. gruodžio 31 d., paprastasis priedas Nr. 245) 1 straipsnio 1–3 dalyse nustatyta:

1. Viešojo administravimo institucijos padeda siekti nacionaliniu lygmeniu nustatytų viešųjų finansų tikslų, vadovaudamosi Europos Sąjungos numatytais procedūromis ir reikalavimais, ir dalijasi atitinkama atsakomybe. Dalyvavimas siekiant šių tikslų vykdomas laikantis pagrindinių viešųjų sąskaitų suderinimo ir viešųjų finansų koordinavimo principų.

2. Taikant su viešaisiais finansais susijusias nuostatas, 2011 m. viešojo administravimo institucijos – tai subjektai ir asmenys, kurie statistiniais tikslais nurodyti 2010 m. liepos 24 d. [ISTAT] pateiktame sąrašė, tą pačią dieną paskelbtame *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana n. 171*, o nuo 2012 m. – subjektai ir asmenys, kuriuos [ISTAT] kiekvienais metais statistikos tikslais nurodė 2011 m. rugsėjo 30 d. [jos] pateiktame sąrašė, tą pačią dieną paskelbtame *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana n. 228* ir vėliau atnaujintame pagal šio straipsnio 3 dalį, remiantis specialiuose <...> Sąjungos reglamentuose nustatytais apibrėžtimis,

nepriklausomos valdžios institucijos ir bet kuriuo atveju 2001 m. kovo 30 d. Įstatyminio dekreto Nr. 165 su pakeitimais 1 straipsnio 2 dalyje nurodytos administravimo institucijos.

3. 2 dalyje nurodytų viešojo administravimo institucijų pripažinimo procedūrą kasmet vykdo ISTAT ir sprendimą paskelbia *Gazzetta ufficiale* ne vėliau kaip rugsėjo 30 d.“

Įstatymas Nr. 243 – Nuostatos dėl subalansuoto biudžeto principo įgyvendinimo

- 20 2012 m. gruodžio 24 d. *legge « rinforzata » n. 243 – Disposizioni per l’attuazione del principio del pareggio di bilancio ai sensi dell’articolo 81, sesto comma, della Costituzione* („Sustiprintas“ įstatymas Nr. 243 – Nuostatos, kuriomis remiantis įgyvendinamas subalansuoto biudžeto principas, kaip tai suprantama pagal Konstitucijos 81 straipsnio šestą pastraipą (GURI, Nr. 12, 2013 m. sausio 15 d., p. 14) 2 straipsnio 1 dalies a punkte „viešojo administravimo institucijos“ apibrėžiamos taip:

„viešojo administravimo institucijos – tai subjektai, nustatyti pagal procedūras ir teisės aktus, kurie vadovaujantis <...> Sąjungos teise yra numatyti apskaitos ir viešųjų finansų teisės aktuose ir suderinti centrinės valdžios, vietos valdžios ir nacionalinių socialinio draudimo įstaigų subsektoriuose“.

- 21 Šio įstatymo 20 straipsnyje „Audito Rūmų vykdomos viešojo administravimo institucijų biudžetų kontrolės funkcijos“, be kita ko, numatyta, kad *Corte dei conti* (Audito Rūmai) vykdo viešojo administravimo institucijų biudžeto valdymo *ex post* kontrolę, siekdami koordinuoti viešuosius finansus ir užtikrinti subalansuotą biudžetą pagal teisės aktuose nustatytas procedūras ir taisykles.

Įstatymas Nr. 161 – Nuostatos, skirtos dėl Italijos narystės Europos Sąjungoje kylantiems įsipareigojimams įgyvendinti

- 22 2014 m. spalio 30 d. *legge n. 161 - Disposizioni per l’adempimento degli obblighi derivanti dall’appartenenza dell’Italia all’Unione europea - Legge europea 2013-bis* (Įstatymas Nr. 161 – Nuostatos, skirtos dėl Italijos narystės Europos Sąjungoje kylantiems įsipareigojimams įgyvendinti – Europos įstatymas 2013bis) (GURI, Nr. 261, 2014 m. lapkričio 10 d., Paprastasis priedas Nr. 83) 30 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Siekdami visapusiškai įgyvendinti [Direktyvos 2011/85] ir [Reglamento Nr. 473/2013] dalis, netaikomas tiesiogiai, kiek tai konkrečiai susiję su biudžeto taisyklių laikymosi stebėjimo veikla, [*Corte dei conti* (Audito Rūmai)], vykdydami savo priežiūros funkcijas, tikrina, ar viešojo administravimo institucijų biudžeto duomenys atitinka apskaitos teisės aktus <...>“

2012 m. gruodžio 24 d. Įstatymas Nr. 228

- 23 2012 m. gruodžio 24 d. *legge n. 228 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato* (Įstatymas Nr. 228 – Nuostatos dėl metinio ir daugiamečio valstybės biudžeto sudarymo) (GURI, Nr. 302, 2012 m. gruodžio 29 d., Paprastasis priedas Nr. 212) 1 straipsnio 169 dalyje numatyta:

„Aktai, kuriais ISTAT kiekvienais metais paskiria viešojo administravimo institucijas <...>, gali būti skundžiami *Corte dei conti* (Audito Rūmai) jungtinėms kolegijoms, posėdžiaujančioms specialioje kolegijoje pagal Konstitucijos 103 straipsnio antrą pastraipą.“

Apskaitos teisingumo kodeksas

- 24 2016 m. rugpjūčio 26 d. *decreto legislativo n. 174 – Codice di giustizia contabile, adottato ai sensi dell'articolo 20 della legge 7 agosto 2015, n. 124* (Įstatyminis dekretas Nr. 174 – Apskaitos teisingumo kodeksas, priimtas remiantis 2015 m. rugpjūčio 7 d. Įstatymo Nr. 124 20 straipsniu) (GURI, Nr. 209, 2016 m. rugsėjo 7 d., Paprastas priedas Nr. 41) (toliau – Apskaitos teisingumo kodeksas) 1 priedo 11 straipsnio 6 dalies b punkte buvo numatyta:

„Specialios sudėties [*Corte dei conti* (Audito Rūmai)] jungtinės kolegijos, įgyvendindamos savo išimtinę jurisdikciją viešojo sektoriaus apskaitos srityje, vienintelėje instancijoje priima sprendimus bylose:

<...>

b) dėl ISTAT atliekamo viešojo administravimo institucijų pripažinimo.“

Dekretas įstatymas Nr. 137/2020

- 25 2020 m. spalio 28 d. *decreto-legge n. 137 – Ulteriori misure urgenti in materia di tutela della salute, sostegno ai lavoratori e alle imprese, giustizia e sicurezza, connesse all'emergenza epidemiologica da COVID-19* (Dekretas įstatymas Nr. 137 – Kitos neatidėliotinos priemonės sveikatos apsaugos, paramos darbuotojams ir įmonėms, teisingumo ir saugumo srityse, susijusios su COVID-19 pandemija (GURI, Nr. 269, 2020 m. spalio 28 d.), iš dalies pakeisto 2020 m. gruodžio 18 d. *legge n. 176* (Įstatymas Nr. 176) (GURI, Nr. 319, 2020 m. gruodžio 24 d., Paprastas priedas Nr. 43) (toliau – Dekretas įstatymas Nr. 137/2020), 23^{quater} straipsnyje numatyta:

„1. Prie šio dekreto pridėtame 1 sąraše nurodytiems subjektams, kaip vienetams, kurie pagal Reglamente [Nr. 549/2013] numatytoje Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemoje Europos Sąjungoje (2010 ESS) nustatytus kriterijus padeda nustatyti konsoliduotosios viešojo administravimo institucijų pelno (nuostolių) ataskaitos viešųjų finansų likučius, bet kuriuo atveju taikomos nuostatos dėl biudžeto pusiausvyros ir viešojo administravimo institucijų <...> skolos tvarumo, taip pat [nuostatos] dėl duomenų ir atitinkamos informacijos viešųjų finansų srityje teikimo pareigų.

2. Apskaitos teisingumo kodekso 11 straipsnio 6 dalies b punktas, esantis 2016 m. rugpjūčio 26 d. Įstatyminio dekreto Nr. 174 1 priede, po žodžių „vykdo ISTAT“ papildomas žodžiais „vien nacionalinės teisės aktų taikymo siekiant mažinti valstybės išlaidas tikslais“.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

- 26 Remiantis, be kita ko, Reglamentu Nr. 549/2013 *Ferrovienord* ir FITRI (toliau kartu – ieškovės pagrindinėje byloje) ISTAT buvo įtrauktos į ISTAT sąrašą; šis sąrašas paskelbtas 2020 m. rugsėjo 30 d.
- 27 *Corte dei conti* (Audito Rūmai), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pareišktais ieškiniais ieškovės pagrindinėje byloje ginčija šį įtraukimą, motyvuodamas tuo, kad neįvykdytos šiuo tikslu reikalaujamos sąlygos.

- 28 Iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad iki 2012 m. sprendimus dėl subjekto įtraukimo į ISTAT sąrašą buvo galima apskųsti administraciniam teismui. Vėliau buvo padaryti du teisės aktų pakeitimai.
- 29 Pirma, 2012 m. pagal 2012 m. gruodžio 24 d. Įstatymo Nr. 228 1 straipsnio 169 dalį kompetencija kontroliuoti subjektų įtraukimo į viešojo administravimo subjektų sąrašą ir jų įtraukimo į ISTAT sąrašą pagrįstumą buvo suteikta *Corte dei conti* (Audito Rūmai). Ši jurisdikcijos taisyklė pakartota Apskaitos teisingumo kodekso 11 straipsnio 6 dalies b punkte, kuriame numatyta, kad „specialios sudėties [*Corte dei conti* (Audito Rūmai)] jungtinės kolegijos, įgyvendindamos savo išimtinę jurisdikciją viešojo sektoriaus apskaitos srityje, vienintelėje instancijoje priima sprendimus bylose <...> dėl ISTAT atliekamo viešojo administravimo institucijų pripažinimo“.
- 30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad tuo metu audito teismui tenkanti kontrolė turėjo būti vykdoma remiantis Reglamente Nr. 549/2013 įtvirtintais kriterijais, kurie pagal Italijos teisės aktus yra sąlygos, kuriomis subjektas įtraukiamas į ISTAT sąrašą. Be to, šis teismas pažymi, kad dėl tokio įtraukimo atsiranda konkrečių pareigų, be kita ko, apskaitos, tenkančios atitinkamiems subjektams, kurie pagal Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23quater straipsnio 1 dalį padeda nustatyti valdžios sektoriaus konsoliduotosios pelno (nuostolių) ataskaitos viešųjų finansų likutį. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, viešojo administravimo institucijų statuso, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 549/2013, kontrolė yra apskaitos operacija, atliekama prieš parengiant balansus, kuriais remiantis plėtojami valstybių narių finansiniai santykiai, be kita ko, pagal SESV 126 straipsnį ir prie Sutarčių pridėtą Protokolą Nr. 12 dėl perviršinio deficito procedūros (toliau – Protokolas Nr. 12).
- 31 Antra, 2020 m. audito teismo atliekamos įtraukimo į ISTAT sąrašą teisėtumo kontrolės apimtis buvo apribota Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23quater straipsnio 2 dalimi, kuria buvo iš dalies pakeistas Apskaitos teisingumo kodekso 11 straipsnio 6 dalies b punktas, kuriame nuo šiol iš esmės numatyta, kad *Corte dei conti* (Audito Rūmai) jungtinės kolegijos dėl skundų, susijusių su ISTAT atliktu viešojo administravimo institucijų nustatymu, priima sprendimus tik tam, kad būtų taikomos nacionalinės teisės nuostatos dėl viešųjų išlaidų ribojimo.
- 32 Iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinės bylos šalys nesutaria dėl to, kaip aiškinti šį Apskaitos teisingumo kodekso, iš dalies pakeisto Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23quater straipsniu, 11 straipsnio 6 dalies b punktą.
- 33 *Procura generale della Corte dei Conti* (Audito Rūmų generalinė prokuratūra, Italija) teigimu, jeigu jis būtų aiškinamas kaip ribojantis galimybę apskųsti ISTAT sąrašą tik siekiant taikyti nacionalinės teisės aktus dėl viešųjų išlaidų ribojimo, minėtas 23quater straipsnis neatitiktų Sąjungos teisės, be kita ko, Reglamento Nr. 549/2013 ir veiksmingumo bei lygiavertiškumo principų, nes juo atitinkamiems subjektams nebūtų užtikrinta veiksminga teisminė gynyba. Iš tiesų pastarieji nebegalėtų pasiekti, kad būtų atlikta jų, kaip viešojo administravimo institucijų, įtraukimo į ISTAT sąrašą teisminė kontrolė. Ieškovės pagrindinėje byloje pritaria šiai nuomonei.
- 34 Vis dėlto ISTAT ir Ekonomikos ir finansų ministerija (toliau kartu – atsakovės pagrindinėje byloje) mano, kad Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23quater straipsniu, apribojant *Corte dei conti* (Audito Rūmai) jurisdikciją, kartu išplečiama administracinio teismo jurisdikcija, todėl ieškovės pagrindinėje byloje gali naudotis visiškai jų interesų teismine gynyba. Bet kuriuo atveju, atsakovių pagrindinėje byloje teigimu, termino „viešojo administravimo institucija“ nustatymas turėtų

priklausyti tik administracinio teismo kompetencijai, nes jis susijęs su aspektais, kurie nėra apskaitos klausimai. Todėl Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23quater straipsnis atitinka Sąjungos teisę.

- 35 Atsakydama į šiuos argumentus *Procura generale della Corte dei Conti* (Audito Rūmų generalinė prokuratūra) taip pat pažymėjo, kad net jeigu reikėtų vadovautis atsakovių pagrindinėje byloje pateiktu šio 23quater straipsnio aiškinimu, vis dėlto ši nuostata neatitinka teisių gynimo priemonių veiksmingumo ir lygiavertiškumo principų. Iš tiesų dėl tokio aiškinimo kiltų pavojus, kad gali užsitęsti procesai ir gali būti priimti prieštaringi sprendimai, nes atitinkami subjektai, siekdami apginti savo teises, turėtų pareikšti du atskirus ieškinius dviem skirtingiems teismams.
- 36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, dėl Apskaitos teisingumo kodekso 11 straipsnio 6 dalies b punkto dalinio pakeitimo subjektams, kurių situacija panaši į ieškovių pagrindinėje byloje, visiškai neužtikrinama teisminė apsauga. Taigi, pirma, nesant teismo, kompetentingo užtikrinti, kad būtų laikomasi Sąjungos teisės, kiek tai susiję su viešojo administravimo institucijos statusu ir su juo susijusiais išipareigojimais, neatliekamas joks tikrinimas, ar Italijos valstybė laikosi su šiuo statusu susijusių Sąjungos teisės normų, numatytų Reglamente Nr. 549/2013, taigi ir viešųjų finansų likučio, kaip tai suprantama pagal SESV 126 straipsnį, Protokolą Nr. 12 ir Stabilumo ir augimo pakta, tikrinimas.
- 37 Be to, šis teismas mano, kad audito teismo priimtų sprendimų poveikio buvimas „tik siekiant taikyti nacionalinės teisės aktus dėl viešųjų išlaidų ribojimo“ lemtų bet kokios šios teismo atliekamos nepriklausomos biudžeto valdymo institucijų ir viešųjų finansų likučio apskaičiavimo tvarkos teisėtumo kontrolės, kuri leidžia patikrinti, kaip laikomasi vidutinės trukmės biudžeto tikslo, nurodyto Direktyvos 2011/85 5 straipsnio b punkte, galimybės pašalinimą. Taigi, neatrodo, kad Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23quater straipsniu būtų laikomasi Reglamente Nr. 473/2013 ir Direktyvoje 2011/85 numatytos taisyklės, pagal kurią reikalaujama biudžeto valdymo institucijų ir audito organų atskyrimo; pastarieji gali turėti teismo statusą.
- 38 Galiausiai, minėto teismo teigimu, kadangi dėl viešojo administravimo institucijų statuso, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, atitinkamiems subjektams atsiranda pareigų ir jų teisių apribojimų, pagal ESS 19 straipsnį ir Chartijos 47 straipsnį jiems turi būti pripažinta teisė į veiksmingą teisinę gynybos priemonę, kad jie galėtų ginčyti šį statusą.
- 39 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, pirma, kad nors remiantis procesinės autonomijos principu pagal nacionalinės teisės sistemą turi būti paskirti kompetentingi teismai ir nustatytos ieškinių pareiškimo procesinės taisyklės, šiuo atveju teisių gynimo priemonių veiksmingumas sumažėtų, nes sprendimas, kurį šis teismas gali priimti, negali būti absoliučiai laikomas susijusio subjekto priskyrimo viešojo administravimo sektoriui Sąjungos teisės tikslais neteisėtumo pripažinimu. Be to, Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23quater straipsnyje numatyta teisių gynimo priemonei taikomos ypatingos procedūrinės taisyklės, kuriomis visiškai nukrypstama nuo Italijos teisės sistemoje analogiškoms situacijoms numatytų teisių gynimo priemonių. Taigi pagal Italijos teisę visi statuso pripažinimo klausimai yra susiję su atskiru ieškiniu dėl pripažinimo, pareikštu kompetentingame teisme, kurio sprendimas yra privalomas, kiek tai susiję su šio statuso padariniais. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar šis 23quater straipsnis atitinka veiksmingumo ir lygiavertiškumo principus.
- 40 Antra, minėtas teismas mano, kad net jei būtų pritarta atsakovių pagrindinėje byloje pasiūlytam minėto 23quater straipsnio aiškinimui, kiltų abejonių dėl šio straipsnio atitikties veiksmingos teisminės gynybos principui, nes per trumpą finansinių metų laikotarpį, per kurį ieškovės

pagrindinėje byloje, įtrauktos į ISTAT sąrašą, privalo vykdyti iš šio įtraukimo kylančias pareigas, jos turėtų pareikšti du atskirus ieškinius dviem skirtingiems teismams, kad apgintų savo teises, o tai galėtų pažeisti teisinio saugumo principą, kiek tai susiję su jų statusu. Remiantis šiuo aiškinimu taip pat kiltų abejonių dėl to paties 23^{quater} straipsnio atitikties teisių gynimo priemonių lygiavertiškumo principui, nes Italijos Respublikos Konstitucijoje numatyta, kad audito teismas yra kompetentingas tinkamai nustatyti Italijos valstybės biudžeto likutį.

41 Šiomis aplinkybėmis *Corte dei conti* (Audito Rūmai) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar pagal [2010 m. ESS] tiesioginio taikymo taisyklę ir [Reglamento Nr. 549/2013] bei [Direktyvos 2011/85] veiksmingumo principą draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais ribojama nacionalinio teismo, turinčio kompetenciją nagrinėti klausimus dėl tinkamo 2010 m. ESS taikymo tik nacionalinės teisės tikslais, siekiant mažinti valstybės išlaidas, jurisdikcija, užkertant kelią Sąjungos teisės aktų pagrindiniam *effet utile*, t. y. biudžeto balanso skaidrumo ir patikimumo patikrinimui, kuris skirtas [Italijos Respublikos] konvergencijai patvirtinti siekiant vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo?
2. Ar pagal 2010 m. ESS tiesioginio taikymo taisyklę ir [Reglamento Nr. 549/2013] bei Direktyvos 2011/85 veiksmingumo principą biudžeto valdymo institucijų ir kontrolės įstaigų organizacinio atskyrimo srityje draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais ribojamas nacionalinio teismo, turinčio kompetenciją nagrinėti klausimus dėl tinkamo 2010 m. ESS taikymo tik nacionalinės teisės tikslais, siekiant mažinti valstybės išlaidas, sprendimų poveikis, užkertant kelią bet kokiai nepriklausomai Italijos valdžios sektoriaus ataskaitų subjektyvaus apibrėžimo kontrolei (kaip ji apibrėžta Sąjungos teisės tikslais), kurią vykdant tikrinama [Italijos Respublikos] konvergencija siekiant vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo?
3. Ar pagal teisinės valstybės principus, kaip antai veiksmingos teisminės gynybos ir teisių gynimo priemonių lygiavertiškumo principus, draudžiami nacionalinės teisės aktai:
 - a) kuriais neleidžiama vykdyti jokios teisminės kontrolės ir tikrinti, ar ISTAT tinkamai taiko 2010 m. ESS siekdamas apibrėžti S.13 sektorių, taigi tikrinti biudžeto balanso tikslumo, skaidrumo ir patikimumo tam, kad būtų patikrinta [Italijos Respublikos] konvergencija siekiant vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo (veiksmingos apsaugos principo pažeidimas);
 - b) dėl kurių ieškovė, jei būtų laikoma, kad institucijų atsakovių pateiktas taisyklės aiškinimas yra teisingas, remiantis jos autentiško aiškinimo nuostatomis, būtų priversta inicijuoti du teisinius procesus ir dėl to kiltų rizika, kad bus priimti du prieštaraujantys sprendimai dėl iš Sąjungos teisės kylančio statuso, todėl faktiškai taptų neįmanoma užtikrinti veiksmingos jos teisės apsaugos per leistiną [sprendime, kuriuo jai priskiriamas šis ginčijamas statusas] nustatytą išipareigojimų įvykdymo terminą (t. y. per finansinius metus) ir sumažėtų teisinis saugumas dėl viešojo administravimo institucijos statuso buvimo;
 - c) pagal kuriuos, jei būtų laikoma, kad institucijų atsakovių pateiktas taisyklės aiškinimas yra teisingas, remiantis jos autentiško aiškinimo nuostatomis, dėl tinkamo biudžeto nustatymo sprendimą priima ne pagal Italijos Konstituciją jurisdikciją biudžeto teisės srityje turintis teismas, bet kitas teismas?“

Procesas Teisingumo Teisme

- 42 2021 m. rugpjūčio 12 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-363/21 ir C-364/21 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas sprendimas.
- 43 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė Teisingumo Teismo šias bylas nagrinėti pagal pagreitiną procedūrą, kaip numatyta Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje.
- 44 Šioje nuostatoje numatyta, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklaęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitiną procedūrą, nukrypstant nuo Procedūros reglamento nuostatų, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta.
- 45 Grįsdamas prašymą šioms byloms taikyti pagreitiną procedūrą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad pateikti klausimai susiję su jo jurisdikcija biudžeto srityje. Šio teismo teigimu, jeigu šia jurisdikcija nebūtų naudojama laikotarpiu, atitinkančiu atitinkamą apskaitos ciklą, t. y. 2020 m., Sąjungos teisėje numatytos taisyklės taptų neveiksmingos. Taigi šiais 2020 m. subjektai, kurie turi būti laikomi viešojo administravimo institucijomis ir į kurių rezultatus turi būti atsižvelgta šių institucijų konsoliduotoje pelno ir nuostolių ataskaitoje, turi būti nustatyti prieš pasibaigiant šiam apskaitos ciklui.
- 46 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog aplinkybės, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi imtis visu priemonių, kad užtikrintų greitą pagrindinės bylos išsprendimą, savaime nepakanka pagreitintos procedūros taikymui pagal Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį pateisinti (šiuo klausimu žr. 2022 m. spalio 13 d. Sprendimo *Gmina Wieliszew*, C-698/20, EU:C:2022:787, 50 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 47 Be to, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad ekonominė bylos reikšmė ar ekonominiai interesai, įskaitant tuos, kurie gali turėti įtakos viešiesiems finansams, kad ir kokie svarbūs ir teisėti jie būtų, patys savaime nepateisina pagreitintos procedūros taikymo (2022 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Phoenix Contact*, C-44/21, EU:C:2022:309, 15 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 48 Galiausiai Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, kad vien Sąjungos teisės pažeidimo ir jos veiksmingumo pavojaus rizika daugelyje bylų, dėl kurių pateikti prašymai priimti prejudicinį sprendimą, negali pateisinti Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatytos pagreitintos procedūros taikymo, atsižvelgiant į išimtinį šios procedūros pobūdį (2017 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Anodiki Services*, C-260/17, EU:C:2017:560, 11 punktas).
- 49 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepatikslina, ar Teisingumo Teismo atsakymas per trumpą terminą jam leistą išspręsti jo nagrinėjamas bylas prieš pasibaigiant atitinkamam apskaitos ciklui.

- 50 Šiomis aplinkybėmis 2021 m. rugpjūčio 12 d. Teisingumo Teismo pirmininkas, išklauses teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, nusprendė netenkinti šio sprendimo 43 punkte nurodyto prašymo, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo šiose bylose nurodytos aplinkybės neleidžia manyti, kad įvykdytos Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų bei trečiojo klausimo a punkto priimtinumų

- 51 Italijos vyriausybės teigimu, pirmasis ir antrasis klausimai, taip pat trečiojo klausimo a punktas yra nepriimtini, nes jie grindžiami klaidinga prielaida, kad Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23-asis straipsnis padarytas teisės akto pakeitimas lemia, jog nevykdoma subjekto įtraukimo į ISTAT sąrašą pagrįstumo teisminė kontrolė. Šiuo klausimu ši vyriausybė tvirtina, kad po šio pakeitimo apribojant *Corte dei conti* (Audito Rūmai) kompetenciją buvo išplėsta bendroji administracinio teismo, kuris yra „įprastas“ teismas, turintis priimti sprendimą dėl administravimo institucijų aktų, jurisdikcija.
- 52 Šiuo klausimu reikia priminti, kad remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija šiam teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2023 m. gegužės 25 d. Sprendimo *WertInvest Hotelbetrieb*, C-575/21, EU:C:2023:425, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 53 Darytina išvada, kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateiktą prašymą tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2023 m. gegužės 25 d. Sprendimo *WertInvest Hotelbetrieb*, C-575/21, EU:C:2023:425, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 54 Be to, reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, pagrįstam aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu, pastarasis neturi kompetencijos aiškinti nacionalinės teisės ir kad tik nacionalinis teismas turi konstatuoti ir įvertinti pagrindinės bylos faktines aplinkybes ir nustatyti tikslią nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų apimtį (2022 m. balandžio 28 d. Sprendimo *SeGEC ir kt.*, C-277/21, EU:C:2022:318, 21 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 55 Teisingumo Teismas turi kompetenciją priimti sprendimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar galiojimo tik atsižvelgdamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo aprašytą faktinę ir teisinę situaciją ir negali nei ja suabejoti, nei patikrinti, ar ji teisinga (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Real Vida Seguros*, C-449/20, EU:C:2021:721, 13 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 56 Taigi į pirmąjį ir antrąjį klausimus, taip pat į trečiojo klausimo a punktą reikia atsakyti remiantis nutartyse dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą išdėstyta prielaida, kad Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23^{quater} straipsnis lėmė, jog nebuvo teisminės kontrolės dėl to, kaip ISTAT taiko Reglamentą Nr. 549/2013 valdžios sektoriaus apibrėžties tikslais.
- 57 Kaip matyti iš trečiojo klausimo b ir c punktų formuluotės, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atsižvelgia į atsakovių pagrindinėje byloje siūlomą nacionalinės teisės aiškinimą. Taigi niekas nedraudžia Teisingumo Teismui aiškinti reikšmingų Sąjungos teisės normų taip pat atsižvelgiant į tokį nacionalinės teisės aiškinimą.
- 58 Iš tiesų Teisingumo Teismas, kuris turi pateikti naudingą atsakymą nacionaliniam teismui, siekdamas padėti jam priimti sprendimą, yra kompetentingas pateikti gaires, grindžiamas pagrindinės bylos medžiaga bei rašytinėmis ir žodinėmis pastabomis, kurios jam buvo pateiktos (šiuo klausimu žr. 2022 m. balandžio 28 d. Sprendimo *SeGEC ir kt.*, C-277/21, EU:C:2022:318, 22 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 59 Šiomis aplinkybėmis pirmasis ir antrasis klausimai bei trečiojo klausimo a punktas yra priimtini.

Dėl esmės

- 60 Pirmuoju–trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar reglamentai Nr. 473/2013 ir Nr. 549/2013, Direktyva 2011/85 ir ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejami su Chartijos 47 straipsniu ir lygiavertiškumo bei veiksmingumo principais, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis ribojama audito teismo kompetencija priimti sprendimą dėl subjekto įtraukimo į viešojo administravimo institucijų sąrašą pagrįstumo.
- 61 Šio teismo teigimu, dėl Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23^{quater} straipsnyje įtvirtinto jurisdikcijos apribojimo, pagal kurį *Corte dei conti* (Audito Rūmai) gali nagrinėti ginčus, susijusius su ISTAT atliekamu viešojo administravimo institucijų nustatymu „tik siekiant taikyti nacionalinės teisės aktus dėl viešųjų išlaidų ribojimo“, buvo neįvykdyta teisminė kontrolė, susijusi su subjekto, kaip antai ieškovių pagrindinėje byloje, priskyrimo viešojo administravimo institucijoms pagrįstumu. Taigi šis apribojimas pašalina, pirma, tinkamą Sąjungos apskaitos ir biudžeto taisyklių, numatytų tiek Reglamente Nr. 549/2013, tiek Direktyvoje 2011/85, taikymą, taigi ir SESV 126 straipsnyje ir Protokole Nr. 12 nustatytų reikalavimų laikymąsi, antra, bet kokią nepriklausomą nacionalinių biudžeto valdymo institucijų kontrolę, kaip numatyta šioje direktyvoje ir Reglamente Nr. 473/2013, ir, trečia, ESS 19 straipsnyje ir Chartijos 47 straipsnyje garantuojamą veiksmingą teisminę gynybą.
- 62 Be to, minėtas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad net jei būtų pritarta atsakovių pagrindinėje byloje pasiūlytam ir šio sprendimo 34 punkte nurodytam 23^{quater} straipsnio aiškinimui, kiltų abejonių dėl šio straipsnio atitikties, be kita ko, veiksmingos teisminės gynybos principui, nes tuomet ieškovės pagrindinėje byloje turėtų pareikšti du atskirus ieškinius dviem skirtingiems teismams, kad apgintų savo teises, o tai galėtų pažeisti teisinio saugumo principą, kiek tai susiję su jų statuso nustatymu įgyvendinant Reglamentą Nr. 549/2013.
- 63 Taigi reikia patikrinti, pirma, ar galimybės ginčyti subjekto įtraukimo į ISTAT sąrašą pagrįstumą, kuris, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, išplaukia iš Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23^{quater} straipsnio, nebuvimas prieštarauja iš reglamentų Nr. 473/2013 ir Nr. 549/2013 bei Direktyvos 2011/85 kylantiems reikalavimams, taigi ir jų veiksmingumui, taip pat

Sąjungos teisėje įtvirtintam veiksmingos teisminės gynybos reikalavimui. Antra, reikia išnagrinėti, ar šis 23quater straipsnis, kaip jį aiškina atsakovės pagrindinėje byloje, atitinka tokios veiksmingos teisminės gynybos reikalavimą.

- 64 Visų pirma dėl klausimo, ar nacionalinės teisės nuostatomis, kaip antai minėtu 23quater straipsniu, kaip jį aiškina prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, laikomasi iš Reglamento Nr. 549/2013 išplaukiančių reikalavimų, reikia priminti, kad iš šio reglamento 14 konstatuojamosios dalies matyti, jog 2010 m. ESS nustatyta referencinė sistema, skirta tam, kad valstybės narės galėtų parengti savo sąskaitas Sąjungos tikslais, visų pirma siekiant formuoti ir prižiūrėti Sąjungos ekonominę ir socialinę politiką. Šiuo klausimu remiantis šio reglamento 3 konstatuojamąja dalimi tokios sąskaitos turėtų būti rengiamos pagal vienodus ir vienodai aiškinamus principus, kad būtų galima palyginti gautus rezultatus (2019 m. spalio 3 d. Sprendimo *Fonds du Logement de la Région de Bruxelles-Capitale*, C-632/18, EU:C:2019:833, 32 punktas).
- 65 Kaip matyti iš to paties reglamento 1 straipsnio, 2010 m. ESS nustatoma bendrų apibrėžčių ir apskaitos taisyklių, naudojamų nacionalinėms ir regioninėms sąskaitoms ir lentelėms rengti, kad jas būtų galima palyginti Sąjungos tikslais, metodologija, pateikta A priede. Pagal Reglamento Nr. 549/2013 3 straipsnį valstybės narės šias sąskaitas turi perduoti Komisijai (Eurostatui).
- 66 Šiuo klausimu šio priedo 1 skyriaus 1.57 punkte numatyta, kad bet koks institucinis vienetas, apibrėžtas kaip ūkio subjektas, galintis savarankiškai nuosavybės teise turėti prekių ir turto, prisiimti įsipareigojimus, vykdyti ekonominę veiklą ir sudaryti sandorius su kitais vienetais savo vardu, turi būti priskirtas prie vieno iš šių pagrindinių sektorių, apibrėžtų 2010 m. ESS, t. y. ne finansų bendrovių, finansų bendrovių, valdžios, namų ūkių, namų ūkiams paslaugas teikiančių ne pelno institucijų ir likusio pasaulio sektoriaus (2019 m. spalio 3 d. Sprendimo *Fonds du Logement de la Région de Bruxelles-Capitale*, C-632/18, EU:C:2019:833, 33 punktas).
- 67 „Valdžios“ sektorius apibrėžtas Reglamento Nr. 549/2013 A priedo 2 skyriaus 2.111 punkte, taip pat 20 skyriaus 20.05 ir paskesniuose punktuose.
- 68 Atsižvelgiant į šio reglamento 1 ir 3 straipsnius ir į juo siekiamą tikslą, primintą šio sprendimo 64 punkte, valstybės narės, rengdamos savo nacionalines ir regionines sąskaitas Sąjungos tikslais, turi nustatyti su „viešojo administravimo institucijomis“ susijusį sektorių taikydamos šią apibrėžtį.
- 69 Siekiant užtikrinti, kad kompetentinga nacionalinė valdžios institucija, kvalifikuodama subjektą kaip „viešojo administravimo instituciją“, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 549/2013, laikytųsi jai privalomos Sąjungos teisės apibrėžties, jos sprendimą turi būti galima ginčyti ir jam turi būti taikoma teisminė kontrolė. Iš tiesų, nesant galimybės ginčyti tokio kvalifikavimo, nebūtų užtikrintas Sąjungos teisės veiksmingumas.
- 70 Taigi šio reglamento veiksmingumas draudžia nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias faktiškai atmetama bet kokia galimybė atlikti teisminę kontrolę dėl viešojo administravimo subjekto kvalifikavimo pagrįstumo.
- 71 Antra, dėl klausimo, ar nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23quater straipsnis, atitinka iš Direktyvos 2011/85 kylančius reikalavimus, reikia priminti, kad pagal šios direktyvos 1 straipsnį joje nustatytos išsamios taisyklės, susijusios su valstybių narių biudžeto sistemų ypatumais. Šios taisyklės yra būtinos siekiant užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi savo įsipareigojimų pagal SESV vengti perviršinio valdžios sektoriaus deficito.

- 72 Tos direktyvos 2 straipsnyje sąvoka „biudžeto sistema“ apibrėžta kaip susitarimų, procedūrų, taisyklių ir institucijų, kuriais paremta vykdoma valdžios sektoriaus biudžeto politika, rinkinys. Be to, šio 2 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta, kad Reglamento Nr. 2223/96 A priedo 2.70 punkte pateikta sąvokos „valdžios sektoriaus subsektoriai“ apibrėžtis (identiška pateiktai Reglamento Nr. 549/2013 A priedo 2.113 punkte) taikoma tos pačios direktyvos tikslais. Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2011/85 23 konstatuojamąją dalį SESV nustatytos biudžeto priežiūros sistemos nuostatos, visų pirma Stabilumo ir augimo paktas, taikomos visoms viešojo administravimo institucijoms, kurias apima šie subsektoriai.
- 73 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad šioje direktyvoje įtvirtinti valstybių narių biudžeto sistemoms taikomi reikalavimai, remiantis direktyvą perkeliančiomis nacionalinėmis priemonėmis, taikomi visoms viešojo administravimo institucijoms.
- 74 Be to, pagal Direktyvos 2011/85 5 straipsnį kiekviena valstybė narė nustato jai būdingas skaitines fiskalines taisykles, kuriomis visas valdžios sektorius daugiamečiu laikotarpiu veiksmingai skatinamas laikytis iš SESV kylančių jos atitinkamų įsipareigojimų biudžeto politikos srityje. Šiomis taisyklėmis visų pirma skatinama laikytis pagal Sutartį nustatytą valdžios sektoriaus deficito ir skolos pamatinių verčių ir patvirtinti daugiamečio fiskalinio planavimo laikotarpį, be kita ko, laikytis valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslo.
- 75 Šiomis aplinkybėmis viešojo administravimo institucijų biudžeto vykdymo taisyklės prisideda prie valstybės narės, kuriai šios institucijos priklauso, biudžetinės drausmės.
- 76 Be to, reikia pažymėti, kad Direktyvos 2011/85 4 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad tam, kad Sąjungos biudžeto priežiūros sistema tinkamai veiktų, labai svarbu užtikrinti galimybę gauti fiskalinius duomenis, kad galimybė reguliariai laiku gauti patikimus fiskalinius duomenis – tinkamos ir laiku atliekamos stebėsenos pagrindas, o tai savo ruožtu sudaro sąlygas netikėtų biudžeto pokyčių atveju nedelsiant imtis veiksmų, ir kad esminis fiskalinių duomenų kokybės užtikrinimo elementas – skaidrumas; tai reiškia, kad tokie duomenys turi būti reguliariai skelbiami viešai.
- 77 Taigi, nors, kaip pažymėjo Komisija, šioje direktyvoje pareigos viešojo administravimo institucijoms nustatomos tik priimant nacionalines priemones, kuriomis ji perkeliama į nacionalinę teisę, vis dėlto minėtos direktyvos dalykui, tikslui ir veiksmingumui galėtų būti pakenkta, jei, nesant teisminės kontrolės dėl „viešojo administravimo institucijos“ statuso, subjektų biudžeto duomenys būtų paskelbti ir perduoti Komisijai (Eurostatui), nors šie subjektai tokio statuso neturėjo.
- 78 Todėl pagal tokį Direktyvos 2011/85 aiškinimą, kad būtų išsaugotas jos veiksmingumas, draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias atmetama bet kokia galimybė atlikti subjekto pripažinimo viešojo administravimo institucija pagrįstumo teisminę kontrolę.
- 79 Trečia, kiek tai susiję su klausimu, ar nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23-asis straipsnis, atitinka iš Reglamento Nr. 473/2013 ir Direktyvos 2011/85 išplaukiantį reikalavimą atlikti nepriklausomą atitinkamos valstybės narės biudžeto valdymo institucijų kontrolę, reikia pažymėti, kad, kaip iš esmės nurodė generalinis advokatas išvados 80 punkte, pagal šias Sąjungos priemones valstybėms narėms paliekama laisvė nustatyti nepriklausomas įstaigas, atsakingas už nacionalinių viešosios apskaitos sistemų priežiūrą arba už tai, kad veiksmingai būtų laikomasi šioms valstybėms tenkančios biudžetinės drausmės.

- 80 Taigi visų pirma pagal Direktyvos 2011/85 3 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos 3 konstatuojamąja dalimi, šioms nacionalinėms sistemoms turi būti taikoma vidaus kontrolė ir nepriklausomas auditas, kuriuos gali atlikti viena ar kelios viešosios institucijos, pavyzdžiui, audito rūmai arba privačios audito įstaigos. Vidaus kontrolė turėtų padėti užtikrinti, kad galiojančios viešosios apskaitos taisyklės būtų įgyvendinamos visuose viešojo administravimo subsektoriuose.
- 81 Be to, šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad valstybei narei būdingose skaitinėse fiskalinėse taisyklėse patikslinama, be kita ko, veiksminga ir laiku atliekama taisyklių laikymosi stebėseną, pagrįsta patikima ir nepriklausoma analize, kurią atliktų nepriklausomos įstaigos arba nuo valstybių narių biudžeto valdymo institucijų funkciškai nepriklausomos įstaigos.
- 82 Galiausiai Reglamento Nr. 473/2013 2 straipsnio 1 dalies a punkte pateikta sąvokos „nepriklausomos įstaigos“ apibrėžtis. Tai struktūriniu požiūriu nepriklausomos įstaigos arba įstaigos, kurioms suteikta funkcinė autonomija valstybės narės biudžeto valdymo institucijų atžvilgiu ir kurių veikla pagrįsta nacionalinės teisės nuostatomis, užtikrinančiomis aukštą funkcinės autonomijos ir atskaitomybės lygį. Šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyta, kad valstybės narės turi nepriklausomų įstaigų, kurios stebi, kaip laikomasi skaitinių fiskalinių taisyklių, nurodytų Direktyvos 2011/85 5 straipsnyje.
- 83 Taigi, kaip pažymėjo generalinis advokatas išvados 83 ir 85 punktuose, pagal Direktyvą 2011/85 ir Reglamentą Nr. 473/2013 reikalaujama įsteigti nepriklausomas įstaigas tik tam, kad būtų laikomasi Sąjungos skaitinių biudžeto taisyklių, bet valstybėms narėms paliekama diskrecija apriboti jų audito rūmų teisminės kontrolės apimtį, kiek tai susiję su Reglamentu Nr. 549/2013 taikymu.
- 84 Ketvirta, dėl klausimo, ar nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23-ąsias straipsnis, atitinka Sąjungos teisėje nustatytą veiksmingos teisminės gynybos reikalavimą, reikia priminti, kad pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą valstybės narės įpareigojamos numatyti teisių gynimo priemonės, būtinas užtikrinti teisės subjektams, kad Sąjungos teisei priklausančiose srityse bus paisoma jų teisės į tokią gynybą (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 56 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 85 Teisingumo Teismas taip pat patikslino, kad Sąjungos teisėje teisės subjektams numatytų teisių veiksmingos teisminės gynybos principas, į kurį daroma nuoroda šioje nuostatoje, yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kylantis iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų; jis įtvirtintas 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 ir 13 straipsniuose, o dabar patvirtintas ir Chartijos 47 straipsnyje (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 57 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 86 Be to, reikia priminti, kad pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį jos nuostatos skirtos valstybėms narėms tik tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę.
- 87 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 64–78 punktų, pagrindinėje byloje nagrinėjama teisinė situacija materialiniu požiūriu reglamentuojama Reglamente Nr. 549/2013 ir Direktyvoje 2011/85; juose atitinkamai valstybei narei nustatomos apskaitos ir biudžeto taisyklės, kurių turi būti galima reikalauti iš subjekto, kaip antai ieškovių pagrindinėje byloje, teisme. Tokiomis aplinkybėmis taikytinos Chartijos nuostatos.

- 88 Vis dėlto nei šiame reglamente, nei šioje direktyvoje nenumatytos procesinės kreipimosi į teismą taisyklės, leidžiančios užtikrinti jų veiksmingumą, ir, be kita ko, nenurodyta, kuris nacionalinis teismas turi užtikrinti veiksmingą teisminę gynybą.
- 89 Nesant šią sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės normų, pagal procesinės autonomijos principą kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemoje turi būti nustatytos šio sprendimo 84 punkte nurodytų teisių gynimo priemonių procesinės taisyklės, tačiau su sąlyga, kad Sąjungos teisės reglamentuojamose situacijose šios taisyklės nebūtų mažiau palankios nei panašiose situacijose, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jų netaptų praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis subjektinėmis teisėmis (veiksmingumo principas) (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 58 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 90 Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23^{quater} straipsnio nagrinėjimas, kiek tai susiję su lygiavertiškumo ir veiksmingumo principais, turi būti atliekamas atsižvelgiant į tai, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 32–35 punktų, pagrindinės bylos šalys skirtingai aiškina šią nuostatą, ir tai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo savo prejudiciniuose klausimuose. Be to, per teismo posėdį Italijos vyriausybė teigė, kad pagal minėtą nuostatą *Corte dei conti* (Audito Rūmai) gali netiesiogiai nuspręsti dėl ISTAT sprendimų dėl subjekto įtraukimo į ISTAT sąrašą galiojimo, prireikus netaikydamas šių sprendimų.
- 91 Dėl lygiavertiškumo principo reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas neturi jokių duomenų, galinčių sukelti abejonių dėl to, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos atitinka šį principą.
- 92 Kiek tai susiję su veiksmingumo principu, reikia priminti, kad Sąjungos teisė neįpareigoja valstybių narių nustatyti kitų teisių gynimo priemonių nei tos, kurios jau nustatytos pagal nacionalinę teisę, nebent iš nagrinėjamos nacionalinės teisinės sistemos organizavimo matyti, kad nėra jokių teisminės gynybos priemonių, leidžiančių, nors ir netiesiogiai, užtikrinti iš Sąjungos teisės kylančių teisės subjektų teisių apsaugą, arba jei vienintelis būdas kreiptis į teismą būtų priverstinis tų teisės subjektų padarytas šios teisės pažeidimas (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 93 Be to, reikia pabrėžti, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją kiekvieną atvejį, kai kyla klausimas, ar dėl nacionalinės procesinės teisės nuostatos Sąjungos teisės taikymas tampa neįmanomas arba pernelyg sudėtingas, reikia nagrinėti atsižvelgiant į šios nuostatos svarbą visame procese, į proceso eigą ir jo ypatumus įvairiose nacionalinėse institucijose. Šiomis aplinkybėmis prireikus reikia atsižvelgti į valstybės narės teismų sistemą pagrindžiančius principus, pavyzdžiui, teisės į gynybą apsaugą, teisinio saugumo ir tinkamos proceso eigos principus (2022 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Harman International Industries*, C-175/21, EU:C:2022:895, 68 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 94 Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į šio sprendimo 92 ir 93 punktuose nurodytą jurisprudenciją, jei nacionalinis teismas konstatuotų, kad Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23^{quater} straipsnio įsigaliojimas lemia bet kokios ISTAT sprendimų, susijusių su subjektų priskyrimu viešojo administravimo institucijų sektoriui, kaip apibrėžta Reglamente Nr. 549/2013, teisminės kontrolės nebuvimą, reikėtų konstatuoti, kad dėl šios nuostatos šio reglamento taikymas tampa neįmanomas

arba pernelyg sudėtingas, todėl neleidžia užtikrinti Direktyvos 2011/85 veiksmingumo. Iš tiesų tokiu atveju šie subjektai negalėtų kreiptis į jokią teisimą, kad jis patikrintų priemones, kurių ISTAT ėmėsi įgyvendinamas šį reglamentą.

- 95 Vis dėlto, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pritartų atsakovių pagrindinėje byloje ir per teismo posėdį Italijos vyriausybės pateiktam Dekreto įstatymo Nr. 137/2020 23-ąjį straipsnį aiškinimui, t. y. kad tik administracinis teismas turi kompetenciją panaikinti subjekto įtraukimą į ISTAT sąrašą ir kad būtų nagrinėjantis teismas, priimdamas sprendimą dėl nacionalinės teisės aktų dėl viešųjų išlaidų ribojimo taikymo, gali patikrinti tik šio įtraukimo teisėtumą, negalima teigti, kad šia nuostata pažeidžiamas veiksmingumo principas arba kad joje atskleidžiama aplinkybė, iš kurios matyti, kad būtų pažeista ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa.
- 96 Iš tiesų tokiu atveju egzistuojant teisminei teisių gynimo priemonei, leidžianti užtikrinti priemonių, kurių ėmėsi ISTAT pagal Reglamentą Nr. 549/2013 ir Direktyvą 2011/85, kontrolę.
- 97 Be to, kaip per teismo posėdį nurodė Italijos vyriausybė, su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, į ISTAT sąrašą įtraukti subjektai, norintys ginčyti jų priskyrimą prie viešojo administravimo institucijų, neprivalo pateikti dviejų atskirų skundų, t. y. skundo administraciniame teisme ir skundo *Corte dei conti* (Audito Rūmai). Taigi, pirma, jie gali prašyti administracinio teismo panaikinti *erga omnes* sprendimą, kuriuo jie įtraukti į šį sąrašą. Antra, *Corte dei conti* (Audito Rūmai) jie gali ginčyti jų įrašymo į minėtą sąrašą pasekmes ir prireikus netiesiogiai pasiekti, kad šis įtraukimas nebūtų taikomas.
- 98 Atsižvelgiant į tai, šio sprendimo 95 punkte nurodytu atveju kyla pavojus, kad bus priimti prieštaringi sprendimai dėl subjekto įtraukimo į ISTAT sąrašą pagrįstumo ir dėl to susiklostys teisinio nesaugumo situacija. Vis dėlto vien galimybės, kad tokių skirtumų gali atsirasti, nepakanka, kad būtų galima daryti išvadą, jog pažeistas ESS 19 straipsnis, siejamas su Chartijos 47 straipsniu ir veiksmingumo principu, nes subjektas, ginčijantis sprendimą dėl jo kvalifikavimo, gali apsiriboti tik vieno skundo pateikimu, kad jo prašymas būtų išnagrinėtas. Vis dėlto Italijos teisės sistemoje turi būti numatyta konkreti naudojimosi teisių gynimo priemonėmis tvarka, kad nebūtų neproporcingai paveikta Chartijos 47 straipsnyje numatyta teisė į veiksmingą teisinę gynybą (šiuo klausimu žr. 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság*, C-132/21, EU:C:2023:2, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 99 Be to, kadangi, siekiant priimti sprendimą pagrindinėje byloje, yra pateiktas skundas nepriklausomam teismui, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, aplinkybė, kad kompetentingas teismas, t. y. atsakovių pagrindinėje byloje teigimu, administracinis teismas, kaip nurodo šis teismas, nėra tas, kuris Italijos Respublikos Konstitucijoje nurodytas kaip teismas, turintis jurisdikciją biudžeto srityje, Sąjungos teisės požiūriu neturi reikšmės.
- 100 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį–trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad reglamentai Nr. 473/2013 ir Nr. 549/2013, Direktyva 2011/85 ir ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejami su Chartijos 47 straipsniu ir lygiavertiškumo bei veiksmingumo principais, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis ribojama audito teismo kompetencija priimti sprendimą dėl subjekto įtraukimo į viešojo administravimo institucijų sąrašą pagrįstumo, jei užtikrinamas šių reglamentų ir šios direktyvos veiksmingumas ir pagal Sąjungos teisę nustatyta veiksminga teisminė gynyba.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 101 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų, 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje, 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyvos 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms ir ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejami su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu ir lygiavertiškumo bei veiksmingumo principais,

turi būti aiškinami taip:

pagal juos nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis ribojama audito teismo kompetencija priimti sprendimą dėl subjekto įtraukimo į viešojo administravimo institucijų sąrašą pagrįstumo, jei užtikrinamas šių reglamentų ir šios direktyvos veiksmingumas ir pagal Sąjungos teisę nustatyta veiksminga teisminė gynyba.

Parašai.